

Ekotechnologie

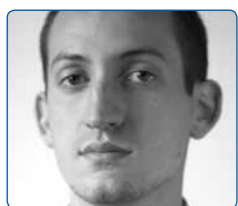
– obowiązkowy kierunek rozwoju

Ekoinnowacje, czyli innowacje ukierunkowane na technologie prośrodowiskowe, to hasło coraz częściej pojawiające się jako element, a nawet cel projektów inwestycyjnych, badawczo-rozwojowych i szkoleniowych, które są przedmiotem dofinansowania ze środków europejskich i krajowych.

Magdalena Jabłońska

Menedżer R&D & Government Incentives

Bartosz Trojnar

Konsultant R&D & Government Incentives

tensyfikować zainteresowanie wprowadzaniem nowatorskich rozwiązań optymalizujących zużycie energii i surowców. Polskie instytucje promujące zastosowanie ekoinnowacji zaproponowały w tym zakresie interesujące instrumenty wsparcia finansowego.

INSTRUMENTY WSPARCIA EKOINNOWACJI W POLSCE

Mimo że obecna perspektywa finansowa UE dobiega końca i większość środków wsparcia inwestycji zostało wyczerpanych, na horyzoncie pojawiły się co najmniej dwa bardzo ciekawe instrumenty skierowane do przedsiębiorstw zainteresowanych wdrażaniem nowoczesnych rozwiązań ekologicznych w 2013 r. Są to Generator Koncepcji Ekologicznych (GEKON) oraz Efektywne Wykorzystanie Energii (EWE).

GEKON jest programem wynikającym z wspólnej inicjatywy Narodowego Centrum Badań i Rozwoju oraz Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. W ramach tego konkursu przedsiębiorcy mogą ubiegać się o dofinansowanie projektów obejmujących nie tylko opracowanie innowacji ekologicznej w ramach fazy badawczo-rozwojowej, ale również koszt przeprowadzenia inwestycji wynikający z wdrożenia tej koncepcji w przedsiębiorstwie. Zakres przedmiotowy programu został podzielony na kilka obszarów tematycznych, dostępnych dla wielu sektorów przemysłu – promowane są bowiem działania mające na celu podnoszenie efektywności energetycznej i magazynowania energii, racjonalizację wykorzystania wody oraz nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów, a także ich recykling. Instytucja wdrażająca program postawiła sobie za cel umożliwienie zgłoszenia pomysłów w szerokim ujęciu tematycznym, nie ograniczając ich do zamkniętej listy preferowanych rozwiązań. Beneficjenci mogą liczyć na dofinansowanie w wysokości do 10 mln zł na fazę badawczą oraz do 20 mln zł

na fazę wdrożeniową.² Przedsiębiorcy zainteresowani tym instrumentem wsparcia mają szansę dokładnie zaplanować inwestycję oraz szczegółowo opracować projekt zarówno pod względem formalnym, jak i merytorycznym, gdyż drugi nabór wniosków w ramach programu będzie ogłoszony w III kwartale 2013 r.

Innym, równie ciekawym źródłem wsparcia, w którego zakresie nabory wniosków ogłoszone zostały również w tym roku, jest dwuetapowy program Efektywne Wykorzystanie Energii, prowadzony przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej. Program dedykowany jest inwestycjom mającym na celu zwiększenie efektywności energetycznej przedsiębiorstwa. W ramach pierwszej części, obejmującej audyt energetyczny i elektroenergetyczny, o dofinansowanie może się ubiegać przedsiębiorstwo, którego wielkość rocznego zużycia energii wynosiła co najmniej 20 tys. MWh. Wysokość dofinansowania audytu to nawet 70% kosztów kwalifikowanych (dotacja), lecz nie więcej niż 200 tys. euro. Część druga programu przewiduje wsparcie działań inwestycyjnych prowadzących do wzrostu oszczędności energii bądź do zwiększenia efektywności jej wykorzystania. W ramach tego instrumentu wsparcia przedsiębiorcy mogą ubiegać się o udzielenie kredytu preferencyjnego obejmującego do 75% kosztów kwalifikowanych inwestycji. Kredyt przyznawany jest w wysokości od 3,5 do 90 mln zł. Warunkiem przyznania wsparcia jest wcześniejsze wykonanie audytu energetycznego z udziałem dotacji (część I. dofinansowania) bądź zrealizowanego na koszt własny. Nabór wniosków w ramach EWE jest planowany w III oraz IV kwartale 2013 r.

Dotychczasowe doświadczenia wskazują, że wyższe programy cieszą się wysokim zainteresowaniem ze strony potencjalnych beneficjentów.

² Z limitem ograniczającym dofinansowanie wdrożenia do poziomu czterokrotności fazy badawczej.

	GEKON	EWE
Beneficjenci	Przedsiębiorstwa, konsorcja naukowo-przemysłowe	Przedsiębiorstwa, których minimalna wielkość przeciętnego zużycia energii w roku poprzedzającym złożenie wniosku wynosiła 20 tys. MWh rocznie
Obszary tematyczne	Dofinansowanie badań naukowych oraz prac rozwojowych wraz z wdrożeniem w obszarach: <ul style="list-style-type: none"> • środowiskowe aspekty pozyskiwania gazu niekonwencjonalnego, • efektywność energetyczna i magazynowanie energii, • ochrona i racjonalizacja wykorzystania wód, • pozyskiwanie energii z czystych źródeł, • nowatorskie metody otrzymywania paliw, energii i materiałów z odpadów oraz recyklingu odpadów. 	Część I: Audyty energetyczne procesów technologicznych, źródeł energii ciepła, energii elektrycznej i chłodu, wewnętrznych sieci ciepłowniczych i budynków oraz budynków i wewnętrznych sieci przemysłowych. Część II: Inwestycje, modernizacja i ulepszenia wprowadzające do zakładu nowe obiekty, systemy sterowania, instalacje i urządzenia techniczne, mające na celu poprawę efektywności energetycznej, a także zmierzające ku temu zmiany technologiczne w istniejących obiektach, instalacjach i urządzeniach technicznych.
Poziom dofinansowania	Faza B+R: do 80% kosztów kwalifikowanych, Faza wdrożeniowa: do 70% kosztów kwalifikowanych.	Część I: 70% kosztów kwalifikowanych audytu (pomoc <i>de minimis</i>). Część II: wysokość pożyczki do 75% kosztów kwalifikowanych przedsięwzięcia udzielona na nie więcej niż 10 lat. Oprocentowanie pożyczki w skali roku wynosi WIBOR 3M – 100 pkt bazowych (nie mniej niż 3,5%).
Wartość projektu	Faza B+R: dotacja od 500 tys. zł do 10 mln zł. Faza wdrożeniowa: dotacja do 20 mln zł, jednak nie więcej niż pięciokrotność dofinansowania fazy B+R.	Minimalna wartość projektu 5 mln zł. Kwota pożyczki – min. 3,5 mln zł, maks. 90 mln zł.
Budżet działania	400 mln zł	780 mln zł

Dla przykładu – program Efektywne Wykorzystanie Energii znalazł odbiorców wśród przedsiębiorstw z branż charakteryzujących się wysoką energochłonnością, takich jak chemiczna, energetyczna oraz hutnicza. W ramach pierwszej części EWE – na usługi zrealizowania audytu – przyznano do tej pory dotacje o łącznej kwocie przekraczającej 3,3 mln zł. W ramach części drugiej dotychczasowa wnioskowana kwota pożyczek to blisko 154 mln zł. Kończąc się perspektywa finansowa UE oraz wciąż rosnąca konkurencja sprawiają, że każda firma posiadająca odpowiedni potencjał oraz mająca aspiracje do tworzenia wizerunku nowoczesnego przedsiębiorstwa powinna rozważyć możliwość udziału w wysiłku zbrojeń ekologicznych i efektywnościowych.

PRZEDSIĘBIORCY JAKO BENEFICJENCI EKOINNOWACJI

Oczywiście, nie powinno się ograniczać oceny efektów inwestycji w czyste technologie jedynie do korzyści w kontekście konkurencyjności przemysłu. Wzrost świadomości społeczeństwa na przestrzeni ostatnich lat spowodował wiele zmian w podejściu do problemów współczesności, w tym między innymi w podejściu do ekologii. Zmniejszająca się bioróżnorodność, degradacja środowiska, zanieczyszczenie wody i powietrza – wszystko to zmusza do wzięcia na siebie odpowiedzialności za środowisko naturalne w naszym otoczeniu. Jednak to właśnie bodźce ekonomiczne sprawiają, iż niezmiernie ważne jest, aby nieustannie podnosić efektywność procesów produkcyjnych. Co istotne, ekologiczne innowacje pozwalają otwierać nowe rynki oraz podnosić konkurencyjność danej gałęzi lub przedsiębiorstwa, budując jednocześnie ich

społeczny wizerunek. Do najbardziej wymiernych korzyści płynących z wdrożenia ekoinnowacji należy obniżenie zużycia energii, wydajniejsze wykorzystanie surowców i materiałów, obniżenie opłat środowiskowych, częściowe uniezależnienie od rosnących cen surowców naturalnych oraz lepsza gospodarka odpadami.

Zgodnie z duchem prezentowanych strategii polityczno-gospodarczych odpowiedzialne podejście wymaga odpowiedzialnych i przemysłowych rozwiązań. Dlatego też jako kraj stanęliśmy przed koniecznością wypracowania precedensowych rozwiązań w dziedzinie przemysłu, które pozwolą utrzymać dotychczasową politykę wzrostu przy jednoczesnym ograniczeniu negatywnego wpływu na środowisko naturalne. Efektem powyższych założeń jest kształtowanie przez Unię Europejską instrumentów wsparcia pozwalających na stymulowanie inwestycji pobudzających wzrost gospodarczy, które zarazem promują postawy proekologiczne oraz implementują rozwiązania przyjazne środowisku i w jak największym stopniu przyczynią się do rozwiązywania problemów społecznych. W tym kontekście niebagatelne znaczenie ma konieczność dostosowywania działalności przedsiębiorstw do wymogów stawianych przez UE. Przyjęty już od 2007 r. plan działań integrujący politykę klimatyczną i energetyczną Wspólnoty przewiduje między innymi:

- zmniejszenie emisji gazów cieplarnianych do 2020 r. o co najmniej 20% w porównaniu do 1990 r.,
- racjonalizację wykorzystania energii oraz ograniczenie jej zużycia o 20%,

- zwiększenie udziału energii produkowanej z OZE do 20% całkowitego zużycia energii w UE w 2020 r.

Według raportu Międzynarodowej Agencji Energetycznej Energy Technology Perspectives 2012³ w nie tak odległej przyszłości czeka nas rewolucja w systemie energetycznym oparta na nowoczesnych, czystych technologiach, która może znacząco obniżyć emisję gazów cieplarnianych oraz wygenerować ogromne zyski. W raporcie wskazano, że inwestycje w efektywne wykorzystanie energii oraz odpowiednie działania rządów państw mogą przynieść ograniczenie energii zużywanej do wytwarzania jednostki PKB nawet o dwie trzecie.

Od działań polskich przedsiębiorców zależy, czy inwestując w technologie przyjazne środowisku, chcą brać udział w światowym rozwoju gospodarki, czy też pozostać biernym obserwatorem. Przejście na gospodarkę niskoemisyjną, które ma nastąpić do 2050 r., musi zostać wsparte rozwiązaniami instytucjonalnymi wspomagającymi procesy transformacji. Jest to jedno z głównych wyzwań, jakim musimy sprostać w najbliższej przyszłości. ■

³ <http://www.chronmyklimat.pl/energetyka/polityka-energetyczna/14461-inwestycje-w-czyste-technologie-przyniosą-zyski>

